

Nationell kontrollplanering i primärproduktionen – foder och livsmedel 2021-2023

Planering av kontrollen i primärproduktionen av foder och livsmedel för år 2020 – 2023 sker nationellt utifrån den modell som länsstyrelserna tagit fram tillsammans med Jordbruksverket och Livsmedelsverket. Planen för 2021 har fastställts av Livsmedelsverket och Jordbruksverket efter samråd med länsstyrelsernas nätverk för djurskydd och veterinära frågor, 28-nätverket.

Syftet med den nationella kontrollplaneringen och den gemensamma modellen är att förbättra den riskbaserade kontrollen i primärproduktionen ur ett nationellt perspektiv och säkerställa att alla branscher får regelbundet kontroll. Målen och prioriteringarna i den nationella kontrollplaneringen ingår i Sveriges nationella kontrollplan för livsmedelskedja. Se www.nkpwebben.se.

Så fungerar modellen

Modellen fördelar varje år kontroller vid 1000 kontrollobjekt. Kontrollerna fördelas enligt beräkningar och principer som gör att sannolikheten att få kontroll är lika för alla företag/aktörer med samma risk, oavsett var i landet företaget/aktören finns. Det innebär att modellen varje år tilldelar alla länsstyrelser ett antal kontroller per bransch (produktionsinriktning). Antalet kontroller som ett län tilldelats inom en bransch kan inte bytas ut mot kontroller i en annan bransch eftersom kontrollen då inte blir riskbaserad på nationell nivå.

Om inget annat anges ska kontrollen av foder och livsmedel samordnas hos företaget/aktören, dvs om ett företag/aktör har såväl livsmedels- som foderverksamhet ska båda områdena kontrolleras. Den nationella kontrollplaneringen infördes 2020 är en viktig del av länsstyrelsernas verksamhetsplanering.

Länsstyrelserna kan samarbeta över länsgränserna för att genomföra kontrollerna i respektive län.

Den riskbaserade kontrollen i primärproduktionen och den nationella kontrollplaneringen beskrivs närmare i Kontrollwiki på sidan [Nationell planering av foder- och livsmedelskontroll primärproduktionen](#).

Nationell kontrollplanering 2020 – 2023

Totalt ska kontroller årligen ske vid minst 1000 kontrollobjekt.

- Ca 850 kontroller fördelas mellan branscher i de olika prioritetssklasserna
- Ca 150 kontroller utgör övriga riskbaserade kontroller. Inriktningen på dessa beslutas inför varje nytt år.
- Särskilt fokus för kontroller inom en bransch beslutas inför varje nytt år.
- Kontrollerna i respektive bransch fördelas mellan länen utifrån hur stor andel registrerade företag inom branschen som finns i länet. Tilldelningen utgår för närvarande från antalet registrerade livsmedelsföretag, även om kontrollerna omfattar både foder och livsmedel.
- Antalet registrerade företag i Primör stäms av årligen.

4-årig planering för år 2020 - 2023

I den 4-åriga övergripande planeringen framgår vilka branscher som ska kontrolleras de olika åren, samt hur många kontrollobjekt som ska kontrolleras inom varje bransch. För år 2022 – 2023 är siffrorna preliminära. Kontrollerna omfattar både livsmedel och foder där så är aktuellt.

Tabell 1 Kontrollplanering för år 2020 - 2023 per bransch

Bransch (produktionsinriktning)	År 2020	År 2021	År 2021	År 2022	År 2023
			Övriga riskbaserade kontroller	<i>Preliminära siffror</i>	
Prioritetsklass 1					
Mjök	129	122		122	122
Bladgrönsaker friland	5	6	40	6	6
Fjäderfä	8	8		8	8
Spannmål	291	282		282	282
Nötkreatur	277	280		280	280
Prioritetsklass 2					
Gris	26			25	
Ägg	13			15	
Baljväxter	5			5	
Bär, friland		6	30		6
Frukt, friland		6			6
Tvåskaliga blötdjur	5			5	
Köksväxter friland (ej bladgrönsaker)		15	30		15
Potatis	15			15	
Fisk- och kräftdjur		36	15		36
Får och get	69	71		71	71
Trädgårdsväxter växthus, inkl. bladgrönsaker		5			5
Trädgårdsväxter växthus		7			6
Prioritetsklass 3					
Fisk- och kräftdjur odlade	5		14		5
Vilda bär och svampar				6	
Frilevande vilt	5				5
Honung				16	
Ren	5	5		5	5
Groddar	5		12		6
Hägnat vilt	5				5
Häst				5	
Kanin		5			
Prioritetsklass 4					
Odlad svamp					5
Oljeväxter					5
Sockerbetor		5			
Totalt	868	859	141	867	879

Avrundningsregler gör att antal kontrollobjekt som ska kontrolleras blir fler än 850 st och att det varierar mellan åren. Därutöver tillkommer övriga riskbaserade kontroller som fördelas inför varje år.

1-årig planering för år 2021

Den 1-åriga planeringen anger vilka branscher som ska kontrolleras det kommande året och hur många kontrollobjekt som ska kontrolleras inom varje bransch, se tabell 1.

Kontrollen omfattar både livsmedelslagstiftningen och foderlagstiftningen på alla anläggningar där det är relevant.

Övriga riskbaserade kontroller år 2021

Utöver de 859 kontrollobjekten som ska kontrolleras ska 141 "Övriga riskbaserade kontroller" också utföras. inom följande branscher:

- Bladgrönsaker, friland
Huvudsaklig produktionsinriktning eller sekundär verksamhet
- Bär, friland
Huvudsaklig produktionsinriktning
- Groddar, friland
Huvudsaklig produktionsinriktning
- Köksväxter, friland
Huvudsaklig produktionsinriktning
- Fisk- och kräftdjur vildfångade
Huvudsaklig produktionsinriktning
- Fisk- och kräftdjur, odlade
Huvudsaklig produktionsinriktning

Nytt för 2021 är att samtliga riskbaserade kontroller har fördelats i den nationella planeringen. antalet övriga riskbaserade kontroller har fördelas proportionerligt i förhållande till hur många kontrollobjekt i den berörda branschen det finns i respektive län. Det innebär att vissa län har att tilldelas fler övriga riskbaserade kontroller medan andra län tilldelas få eller inga. Syftet med detta är att det ska vara samma sannolikhet för företagen att få kontroll oavsett var i landet de finns. Det leder till en mer riskbaserad kontroll på nationell nivå än om kontrollerna skulle fördelas jämt över landet utan att ta hänsyn var anläggningarna finns.

Fokus för 2021 års kontroller

Under 2021 ska särskilt fokus läggas på kontrollerna enligt:

- Spannmål – mykotoxiner, livsmedel, operativt mål för livsmedelskontrollen nr 20
- Mjolk - direktförsäljning av opastöriserad mjölk. Myrsyrad spannmål (provtagning mykotoxiner i foderspannmål)
- Bladgrönsaker friland – bevattningsvatten, personalhygien
- Bär friland – bevattningsvatten, personalhygien
- Köksväxter friland – bevattningsvatten, personalhygien

- Groddar - den specifika groddlagstiftningen. Två planerade kontroller per anläggning. Vid bristande efterlevnad ska uppföljande kontroller göras.
- Fisk- och kräftdjur, vildfångade – spårbarhet
- Fisk- och kräftdjur, odlade – läkemedel och andra behandlingar inkl. läkemedel i foder
- Kontroll av vilseledande information om ekologiskt foder och ekologiska livsmedel inom samtliga branscher som omfattar odling av vegetabilier, inklusive foderspannmål, och hållande av livsmedelsproducerande djur. Syftet med kontrollen är att upptäcka företag som uppger att de producerar ekologiskt foder eller ekologiska livsmedel men inte är certifierade för detta.

Länsstyrelsernas gemensamma kontrollplan för år 2021

Utifrån den 1-åriga planeringen för år 2021 har en fördelning skett mellan länen beroende av vilka län som har företag/aktörer registrerade i de olika branscherna som ska kontrolleras det aktuella året. Fördelningen har tagit hänsyn till hur stor andel av företagen/aktörerna som är registrerade i det specifika länet. Uppgifter om antal aktörer och deras huvudsakliga produktionsinriktning är hämtade från Primör i oktober 2020. Eftersom antalet registrerade kontrollobjekt har ökat i vissa län ökar också tilldelningen av kontroller. Sedan 2018 har antalet anläggningar ökat med 2634 st trots att minskning skett inom vissa branscher. Branscher som särskilt har ökat är nötkreatur, får och get samt bladgrönsaker friland. Ökningen är ojämnt fördelad över landet.

Tabell 2. Fördelning mellan länen av de 859 kontrollerna för år 2021, samt en preliminär fördelning för åren 2022-2023. Varje kontroll omfattar både livsmedels- och foderlagstiftningen om båda lagstiftningarna är tillämpliga.

Län	År 1	År 2	År 3	År 4
			<i>Preliminärt</i>	
Blekinge	16	18	16	17
Dalarna	21	20	20	18
Gotland	28	27	24	23
Gävleborg	20	19	20	23
Halland	39	34	36	36
Jämtland	13	13	13	14
Jönköping	50	49	47	48
Kalmar	35	40	42	41
Kronoberg	29	32	30	34
Norrbottnen	13	12	14	15
Skåne	144	137	135	140
Stockholm	22	42	40	46
Södermanland	27	26	29	26
Uppsala	49	39	44	43
Värmland	27	24	27	26
Västerbotten	17	19	20	17
Västernorrland	23	21	19	21
Västmanland	24	23	21	23
Västra Götaland	181	178	177	183
Örebro	31	28	32	28
Östergötland	59	58	60	58
Totalt	868	859	866	879

Kontrollplan 2021 för respektive län

Fördelningen mellan länen av kontrollplanen för 2021 har kompletterats med de ”övriga riskbaserade kontrollerna”. Den länsvisa fördelningen framgår av sidorna 5-13.

Val av kontrollobjekt och omfattning

Länsstyrelsen väljer själv ut sina kontrollobjekt inom de branscher som ska kontrolleras. Valet ska göras riskbaserat. Kontrollen ska omfatta alla produktionsinriktningar som är aktuella hos kontrollobjektet, även foder. Länsstyrelsen får utföra fler kontroller än den nationella tilldelningen ger. Läs mer om detta på sidan [Val av kontrollobjekt](#) på Kontrollwiki.

Kontrollplan 2021 för respektive län

Varje kontroll omfattar både foder- och livsmedelslagstiftningen om båda dessa är tillämpliga.

Kontrollplan 2021 Blekinge

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	2
Spannmål	2
Nötkreatur	8
Får och get	2
Fjäderfä och struts	2
Bär friland	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Bär friland	3
Totalt	21

Kontrollplan 2021 Dalarna

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	3
Spannmål	6
Nötkreatur	7
Får och get	2
Kanin	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	0
Totalt	20

Kontrollplan 2021 Gotland

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	5
Spannmål	8
Nötkreatur	6
Får och get	4
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	2
Köksväxter, friland	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Bladgrönsaker, friland	3
Köksväxter, friland	3
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	2
Totalt	35

Kontrollplan 2021 Gävleborg

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	4
Spannmål	4
Nötkreatur	9
Får och get	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Bär, friland	2
Köksväxter, friland	2
Totalt	23

Kontrollplan 2021 Halland

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	6
Spannmål	12
Nötkreatur	11
Får och get	3
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Bladgrönsaker, friland	3
Köksväxter, friland	4
Totalt	41

Kontrollplan 2021 Jämtland

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	4
Nötkreatur	7
Får och get	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Bär, friland	3
Fisk- och kräftdjur, odlade	3
Totalt	19

Kontrollplan 2021 Jönköping

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	13
Spannmål	2
Nötkreatur	29
Får och get	5
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	1
Fisk- och kräftdjur, odlade	2
Totalt	52

Kontrollplan 2021 Kalmar

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	10
Spannmål	2
Nötkreatur	18
Får och get	4
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	3
Bär, friland	1
Köksväxter, friland	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Bär, friland	2
Köksväxter, friland	2
Totalt	44

Kontrollplan 2021 Kronoberg

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	5
Spannmål	2
Nötkreatur	20
Får och get	4
Frukt, friland	1
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	2
Totalt	34

Kontrollplan 2021 Norrbotten

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	2
Nötkreatur	3
Ren	3
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	4
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Bär, friland	2
Totalt	14

Kontrollplan 2021 Skåne

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	10
Spannmål	58
Nötkreatur	37
Får och get	7
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	4
Fjäderfä och struts	2
Kanin	2
Bär, friland	2
Frukt, friland	4
Köksväxter, friland	3
Sockerbetor	5
Trädgårdsväxter, växthus	3
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	2
Fisk- och kräftdjur, odlade	2
Bladgrönsaker, friland	20
Bär, friland	9
Köksväxter, friland	5
Groddar	8
Totalt	183

Kontrollplan 2021 Stockholm

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	4
Spannmål	17
Nötkreatur	9
Får och get	4
Trädgårdsväxter växthus, inkl. bladgrönsaker	3
Bladgrönsaker, friland	2
Köksväxter, friland	1
Trädgårdsväxter växthus	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Köksväxter, friland	2
Groddar	4
Fisk- och kräftdjur, odlade	2
Totalt	50

Kontrollplan 2021 Södermanland

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	3
Spannmål	11
Nötkreatur	6
Får och get	2
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	2
Bladgrönsaker, friland	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	2
Totalt	28

Kontrollplan 2021 Uppsala

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	5
Spannmål	25
Nötkreatur	7
Får och get	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Bär, friland	2
Köksväxter, friland	2
Totalt	43

Kontrollplan 2021 Värmland

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	4
Spannmål	6
Nötkreatur	12
Får och get	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	0
Totalt	24

Kontrollplan 2021 Västerbotten

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	8
Nötkreatur	5
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	2
Kanin	1
Ren	2
Köksväxter, friland	1
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Bär, friland	2
Totalt	21

Kontrollplan 2021 Västernorrland

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	3
Nötkreatur	13
Får och get	3
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	2
Fisk- och kräftdjur, odlade	2
Bladgrönsaker, friland	2
Bär, friland	2
Totalt	29

Kontrollplan 2021 Västmanland

Bransch	Antal kontroller 2021
Spannmål	17
Nötkreatur	2
Får och get	2
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	2
Totalt	25

Kontrollplan 2021 Västra Götaland

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	20
Spannmål	70
Nötkreatur	50
Får och get	15
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	11
Fjäderfä och strut	2
Trädgårdsväxter, växthus	2
Bladgrönsaker, friland	2
Bär, friland	1
Frukt, friland	1
Köksväxter, friland	2
Trädgårdsväxter, växthus	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	2
Fisk- och kräftdjur, odlade	3
Bladgrönsaker, friland	10
Köksväxter, friland	6
Totalt	199

Kontrollplan 2021 Örebro

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	2
Spannmål	14
Nötkreatur	8
Får och get	2
Köksväxter, friland	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Köksväxter, friland	2
Totalt	30

Kontrollplan 2021 Östergötland

Bransch	Antal kontroller 2021
Mjök	9
Spannmål	26
Nötkreatur	13
Får och get	4
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	2
Fjäderfå och struts	2
Köksväxter, friland	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Bladgrönsaker, friland	2
Bär, friland	3
Köksväxter, friland	2
Totalt	65